

KVSTSIKRING

Millioner pumpes i havet: Derfor tror de på, at det virker

Sommerhusejere tror på effekten, men der er ikke sand nok

Sandsugere fra rederiet Rohde Nielsen sprøjter med jævne mellemrum store mængder sand ud i havet langs de nordjyske kyster, men har det den ønskede effekt? Arkivfoto: Kim Dahl Hansen

Jakob Gammelgaard
Journalist

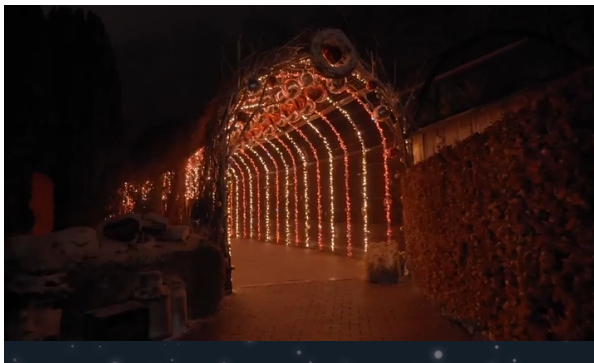
11. december 2023 kl. 06:00

Hvad er meningen med at pumpe sand for millioner af kroner ud i havet – flere hundrede meter fra kysten?

Det danske rederi Rohde Nielsen, der sidder tungt på kystsikringen langs hele den jyske vestkyst, har for nylig afleveret endnu en ladning på 130.000 kubikmeter sand ud for de hårdt prøvede kyster ved bl.a. Nørlev, Nr. Lyngby og Lønstrup i Hjørring Kommune.

Ingeniør Per L. Pedersen er formand for Sommerhusforeningen Harerenden med 300 medlemmer ved Lønstrup. Han har sat sig for at holde et skarpt øje med effekten af de store mængder sand, der pumpes ud og forsvinder under havoverfladen.

Facebook Watch

Filosofien bag den noget abstrakte måde at kystsikre på er egentlig ret enkel:

Erosionen tager hvert år netto cirka 400.000 kubikmeter sand fra den 52 kilometer lange kyststrækning i Hjørring Kommune.

Sandet bliver med strømmen ført nordpå, og en stor del af det ender i indsejlingen til Hirtshals Havn.

For at kompensere for det tab af sand og for at holde sejltrenden fri, henter sandsugerne det igen i Hirtshals og sejler tilbage og pumper det ud i havet eller klapper det på revlerne.

En del bliver også kørt på lastbiler og lagt direkte på stranden ved Lønstrup.

Den sand-karrusel har nu kørt i flere år, og der er nu i alt 13 grundejerforeninger, der sammen med Hjørring Kommune og staten, finansierer den såkaldte kystnære sandfodring i et fælleskommunalt projekt.

Siden foråret 2021 er der på den konto pumpet 815.000 kubikmeter sand ud i havet langs en kyststrækning på 14 kilometer, og det har kostet i alt 11 millioner kroner, hvoraf grundejerne betaler cirka en fjerdedel.

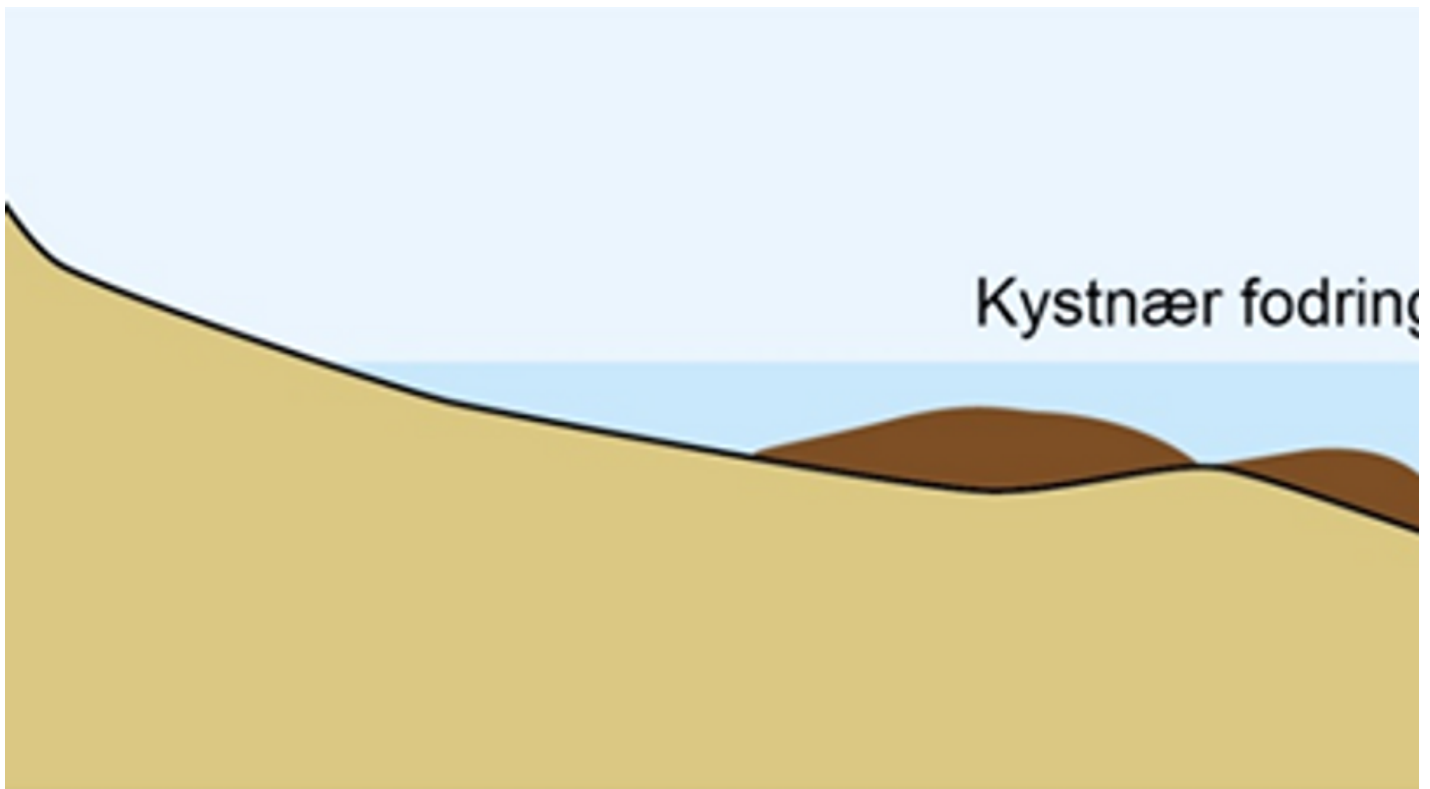

Per Pedersen holder øje med vanddybden ved Harerenden i Lønstrup, for at dokumentere effekten af sandfodringen. Foto: Martin Damgård

Men har det så overhovedet haft en effekt?

Det er der ingen videnskabelig dokumentation for lokalt, men Per L. Pedersen er overbevist. Sommerhusforeningen Harerenden har som de eneste selv fået foretaget før- og efter-målinger, der viser, at det tilførte sand bevæger sig ind mod kysten og videre nordpå langs kysten.

Det skaber så at sige en buffer, så havet har noget at spise af.

Sandet bliver placeret som en buffer udenfor kysten, og så bliver det ført op langs kysten. Kilde: Kystdirektoratet

- Der er ingen vaklen i vores grundejerforening, hvor hvert medlem betaler 1250 kroner årligt til sandfodring. Der er bred enighed om, at det har effekt, fastslår Per L. Pedersen.

Ved Harerenden har der siden firserne været hård kystsikring med sten langs klintfoden. Det beskytter kysten og sommerhusene, men det stopper ikke erosionen.

Så havet er fortsat med at æde løs af sandet, og det har betydet, at stranden for længst er forsvundet, og der bliver meget hurtigt dybt udenfor den hårde kystsikring.

Per Pedersen holder øje med vanddybden ved Harerenden, i Lønstrup, for at dokumentere effekt af sandfodring. Lønstrup 8. december 2023 Foto: Martin Damgård

- Hvis vi ikke gør noget med tilførsel af sand, vil erosionen også true vores hårde kystsikring, siger Per Pedersen.

Bunden hævet med 10 centimeter

Målingerne viser, at sandfodringen foreløbig har hævet bunden med cirka 10 centimeter, og det ser også ud til, at det har forstærket revlerne. Men det bygger på få målinger, og der er mange andre faktorer med vejr og vind og strømforhold, der spiller ind.

Så i er tilfredse med at bruge flere hundrede tusinde kroner på en indsats, der foreløbig har hævet havbunden med 10 centimeter?

- Det lyder ikke af meget, men man skal jo se det over en lang årrække, hvor der langsomt bygges op. Alternativet er jo, at der forsvinder mere og mere, fastslår Per L. Pedersen.

Meget tyder på, at sandfodringen har forstærket revlerne langs kysten, og revlerne har også en vigtig beskyttende effekt, når det stormer. De tager noget af kraften ud af bølgerne. Foto: Martin Damgård

Ikke sand nok

I Hjørring Kommune, der er myndighed på kystsikringen i kommunen, er der heller ikke tvivl om, at den kystnære sandfodring virker.

Men der burde tilføres endnu mere sand, for at skabe et mere synligt resultat på de udsatte strande i kommunen.

- Vi kan ikke skaffe mere sand fra Hirtshals Havn, og den mængde, der tilføres, svarer ikke helt til den mængde, som forsvinder. Derfor bliver det ikke særligt synligt, og der vil stadig være en mindre tilbagerykning af kysten, siger kystmedarbejder Christina Kærsgaard.

Hun anslår, at der burde sandfodres med op mod 600.000 kubikmeter sand om året for at skabe den buffer, som ville vise en mere synlig effekt på strandene.

Der bliver heller ikke sandfodret tilstrækkeligt ud for Lønstrup by, som ellers er en del af de nationale fællesaftaler, hvor Kystdirektoratet og dermed staten har ansvaret.

- Der burde sandfodres i hele kystprofilen, altså et godt stykke ud fra kysten ved Lønstrup for at kompensere for bølgebrydernes virkning, men det sker ikke, fortæller Christina Kærsgaard.

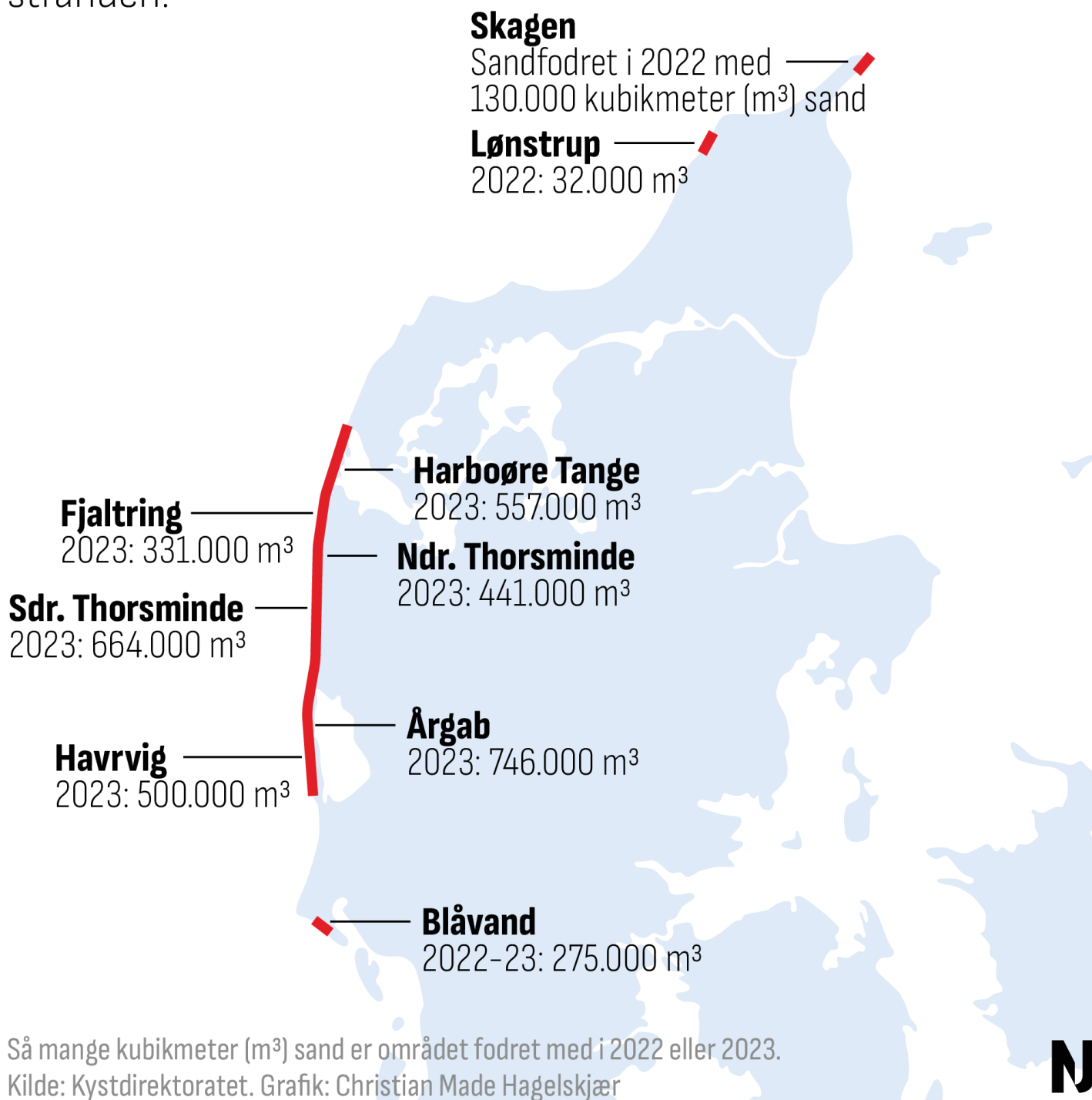
Der burde sandfodres mere ud for Lønstrup by, og Kystdirektoratet har ikke en god forklaring på, hvorfor det ikke sker. Bølgebryderne er også i en dårlig forfatning, men det er en anden historie. Foto: Martin Damgård

Meget mere sand i Vestjylland

Bevæger man sig længere sydpå langs vestkysten er det helt andre sandmængder, der er i spil, som det fremgår af kortet. De statslige fællesaftaler har et samlet årlig budget på 180 millioner kroner, hvoraf kun en håndfuld millioner bliver brugt i Nordjylland. Et trecifret millionbeløb går til kystsikring på den yderste vestkyst.

Staten kystsikrer på fire strækninger

Aftaler om sandfodring er indgået med kystkommunerne på de mest udsatte steder. Sandet tilføres både nær kysten og på stranden.

Kystdirektoratet skriver i deres beskrivelse af kystfodring langs den jyske vestkyst, at det er "en effektiv kystbeskyttelse mod både kronisk og akut erosion, såfremt der fodres med TILSTRÆKKELIGE mængder sand".

Det betyder vel, at der skal sandfodres med væsentligt større mængder sand ved de nordjyske kyster, hvis det skal være et effektivt værn mod erosionen og kommende storme (akut erosion)?

- Det er et enestående godt samarbejde, der er kommet mellem grundejerforeningerne i Hjørring Kommune, og selvfølgelig har det også effekt at sandfodre, selvom mængderne ikke helt svarer til de sandmængder, der forsvinder. Det begrænser jo stadig tilbagerykningen af kysten, siger kystteknisk chef i Kystdirektoratet, Per Sørensen.

Men hvorfor bliver der kystfodret med så meget mere sand på strækningerne på vestkysten i Vestjylland end i Nordjylland?

- Det er jo en lang strækning på 100 kilometer, som er omfattet af fællesaftalerne, og det er områder med en væsentligt kraftigere erosion og større risiko for gennembrud og oversvømmelser i de bagvedliggende områder, siger Per Sørensen.

På den yderste vestkyst bliver der brugt mange flere millioner på sandfodring. Nogle steder pumpes sandet ind på stranden. Foto: Kystdirektoratet

Men heller ikke på fællesstrækningen ud for Lønstrup by bliver der lavet tiltrækkelig kompenserende sandfodring. Hvad er forklaringen på det?

- Det er rigtigt, at der ved hård kystsikring burde sandfodres i hele kystprofilen. Jeg kan ikke svare på, hvorfor det ikke sker ved Lønstrup, men det vil blive drøftet, når fællesaftalerne skal genforhandles i 2024, siger Per Sørensen.

Per L. Pedersen i Harerenden vil ikke bruge energi på at være misundelig på, at der bruges væsentligt flere millioner på at sandfodre på andre kyststrækninger på vestkysten.

Grundejerne må så nøjes med at drømme om engang at få en sandstrand tilbage.

- Men det vigtigste for os lige nu er at holde status quo, så der ikke kommer større skader og her tror vi på effekten af den kystnære sandfodring, siger Per L. Pedersen.

For at skaffe mere sand til rimelige penge, arbejdes der på at etablere flere indvindingsområder ud for de nordjyske kyster.

LÆS OGSÅ

Hans metode har givet gode resultater, men nu er produktionen stoppet

LÆS OGSÅ

Nu skal det fjernes

Del artiklen

Når du deler en artikel, bliver den åbnet i 48 timer for dem du deler med.

